

Öğretmenlerin Forum Sayfalarında Karşılaştıkları Etik Sorunlar¹

Ethical Problems Facing Teachers in Online Discussion Forums

Mehmet Sincar
Gaziantep Üniversitesi

C.Teyyar Uğurlu
Cumhuriyet Üniversitesi

Özet

Bu araştırma maksimum çeşitlilik örnekleme kullanılarak Gaziantep'te görev yapan öğretmenlerin katılımıyla gerçekleştirilen nitel bir çalışmadır. Araştırma kapsamında yer alan veriler odak grup görüşmeleri ile elde edilmiştir. Elde edilen bulgular, öğretmenlerin forum sayfalarında karşılaştıkları etik problemlerin karakter, saldırganlık, takıntı ve saygısızlık olarak adlandırılan kategoriler altında toplandığını göstermektedir. Öğretmenler forum sayfalarında karakter kategorisine ilişkin sorumsuzluk, bencillik, yalan, alaycılık; saldırganlık kategorisine ilişkin özel yaşama müdahale, kışkırtma, cinsel taciz, karalama, zorbalık; takıntı kategorisine ilişkin saplantı, bağımlılık, tuzak kurma ve saygısızlık kategorisine ilişkin söz hakkında müdahale ve illegal dosya paylaşımı olarak tanımlanan olumsuz davranışlarla karşılaştıklarını belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Etik, etik problemler, siber etik, internet forum sayfaları

Abstract

The research was carried out with the participation of teachers working in Gaziantep and was a qualitative study with a maximum variation sample. The data were obtained by focus group interviews. According to the analysis of the data, the issues experienced by the participants on the forum pages are collected under four categories: character, aggression, obsession and disrespect. In character category, the participants reported that they had encountered irresponsibility, selfishness, lie, causticity; in aggression category, the participants reported they had encountered violation of private life, provocation, sexual harassment, defamation and bullying; in obsession category, the participants reported they had encountered monomania, dependency and trap; in disrespect category the participants reported that they had encountered violation of the right to speak and illegal file sharing.

Keywords: Ethics, ethical problems, cyber ethics, internet forum pages

¹ Bu araştırma 25-27 Mayıs 2011 tarihleri arasında İstanbul'da düzenlenen Uluslararası Eğitim Teknolojileri Konferansında sunulan bildirinin genişletilmiş halidir.

I. Giriş

Toplumsal yaşam koşulları gün geçtikçe daha karmaşık hale gelmekte, insanların değer algıları, değerleri ve yaşayış şekilleri de sürekli değişim göstermektedir. Her toplum kendi değer yargıları bağlamında geliştirdiği kültürel birikimin sonucu olarak insan olma farkındalığını artırmaktadır. Bu farkındalığın ortaya çıkmasıyla birlikte dünyanın bir köşesinde meydana gelen bir değişiklik bir başka taraftaki daha büyük değişikliklerin başlatıcısı olabilmekte (Watt, Sinfield ve Hawkes, 2000) ve dünya ekonomi, adalet, insan hakları, ekolojik denge, politik hareketlilik, barışı koruma gibi çok sayıda sorunla yüzleşmek zorunda kalmaktadır (Lim, 2008). İnsanoğlunun yüz yüze kaldığı bu sorunlar, iyi-kötü, güzel-çirkin, doğru-yanlış gibi sorgulamaları da beraberinde getirmektedir. Farklı sosyal temeller ve kültürel bağlamda söz konusu bu tür sorunların irdelenmesi insana ilişkin yeni sayıltıları doğurmuştur.

Monod'a göre, insanı insan yapan şeyin ne olduğu sorusunun cevabı kültür ya da genomdur. Ancak kültürün genetik sınırlarının ne olduğu kestirilememektedir. İnsanların kendileri için koydukları yasalar vardır ve tabiatıyla insanlar akıllı oldukları ve eylemlerinin anlamını ve kapsamını bildikleri için bu yasalara karşı sorumlu varlıklardır. (Changeux, 2002; 13).

İnsanı özgür eylemlerin karar vericisi olarak tanımlamak, ahlak ve etik kavramlarının insan için önemini ön plana çıkarır. İnsanlar ahlak kavramının içini doldururken değerlerden beslenirler. Ancak her toplumun değer yargılarının farklılığı ahlak ilke ve kurallarının da farklılaşmasını gerektirir. Ait olduğumuz toplum, inanç, derimizin rengi ya da ulusumuzun davranış modellerine göre ahlaki olanın ne olacağı değişebilmektedir. Bu durum bizi her kültür ya da toplum için geçerli ahlak yargılarının olamayacağına götürmektedir. Bu bağlamda, insanla birlikte değişen bir ahlak anlayışından söz etmek mümkün olabilir.

Etik, ideal ve soyut olana işaret ederek, ahlak kurallarının ve değerlerin incelenmesi olarak tanımlanır. Etik ile ahlakın aynı olmamasının nedeni, etiğin ahlak felsefesi olmasıdır. Ahlak disiplin olarak etiğin günlük yaşam pratiğine uygulanmasıdır (Aydın, 2001:5-6; Pieper, 1999). Etik ve ahlak kavramları anlamlarının birbirine yakınlığı nedeniyle, biri diğerinin anlamdaşı olarak da kullanılmaktadır (Aydın, 2001; Bayram, 2005; Changeux, 2002; Haynes, 2002; Özarslan, 2006; Pieper,1999; Selsam, 1995). Clarkburn (2002)'e göre, etik kişisel yaşamı yansıtır. Bagnall (2002) ise etik değerleri kültür bağlamında ele almakta ve ahlak kavramı olarak ifade etmektedir. Bu yaklaşıma göre ahlak güncel yaşam pratiğidir.

İnsanların belli bir düzen içerisinde yaşaması, belli kuralların olmasını gerektirir. Bu kurallar toplumdan topluma, coğrafyaya hatta iklime göre değişiklik gösterebilir. Hukuk kurallarının yanında gelenek, görenek ve alışkanlıklar da toplumsal yaşam ilişkilerini düzenler (Uğurlu, 2009). Toplumsal yaşamın öncelleri olarak değerler insan ilişkilerini yönetirler. Bu bağlamda her insan için "önemli olan nedir" sorusunun cevabının farklı olabileceği söylenebilir.

Bir etik seminerinde bireylere, doğru karar vermek için ne gibi temel kuralları izledikleri sorulduğunda şu cevaplar alınmıştır (Hitt, 1990; akt: Aydın, 2001):

- Kararların temelini, “beklediğim sonuçlar” oluşturur.
- Karar verirken dikkat ettiğim en önemli unsur, konunun yasalara uygun olup olmadığıdır.
- Örgütümün değer ve stratejileri, kararlarımın temelini oluşturur.
- Kararlarımı, vicdanımın bana emrettiği şekilde ve kişisel inançlarım doğrultusunda veririm.

Bu farklı bakış açıları dört farklı etik sistemini oluşturmaktadır. Bunlar, amaçlanan sonuç etiği, kural etiği, toplumsal sözleşme etiği ve kişisel etikdir. Farklı etik sistemlerine götüren inançlar, insan davranışlarının niteliğini belirlemektedir. Toplumsal bir değer olarak insan, davranışlarının yöneticisi olarak inandığı etik sistemi temel alır. Günlük yaşam pratiği içerisinde davranışlarını yönlendirirken artık bağımsız değildir. O’nu gözleyen, izleyen etik gözler bulunmaktadır.

Akarsu (1998)’ya göre, etik insanın toplumsal yaşamdaki ahlak sorunları ele alıp inceler. İnsanların ahlaki davranışlarını izleyen “etik”, insanların davranışlarına aynı zamanda yön de verir. Etik insan kişiliğinin süper egosu olarak çalışır. Ahlak üzerine söz söyleme etkinliği olarak etik, evrensel bir dil ve söyleme sahiptir. İnsan davranışlarının temelinde yatan gerçekler, doğru ya da yanlışlar etik incelemenin sınırları içerisindedir. Kısaca etik doğru ve yanlış tanımlamalarıdır. Ahlak somut bir anlam içerirken etik kavramının soyut anlamlar içerdiği söylenebilir.

Haynes (2002)’e göre etik “ne yapmalıyım?” ya da “bu doğru olur mu?” diye soran, başkaları hakkında ahlaki yargılarda bulunan, başka insanların eylemlerini öven ve kınayan herkesle ilgilidir. Konuya eğitim kurumları açısından bakıldığında ise etik kavramının özel bir yere sahip olduğu söylenebilir. Çünkü öğretmenler ve yöneticiler hem ahlaki sorularla kuşatılmıştır hem de gelecek kuşağın eğitiminin ve ahlaki iyiliğinin sorumluluğu onların üzerindedir. Rest’e göre; ahlaki davranışlar en az dört öğeden oluşur (Myry ve Helkama, 2002). Bunlar ahlaki duyarlılık, ahlaki yargılama, ahlaki motivasyon ve ahlaki karakter olarak tanımlanmaktadır.

Geçmişte yapılan araştırmalar daha çok ahlaki yargılama üzerine odaklanmıştır. Ancak günümüzde ahlaki duyarlılık ahlaki yargılamanın önüne geçmiştir. Ahlaki duyarlılık, bizim eylemlerimizin diğer insanları nasıl etkilediğini belirler. Tarafların birbirlerinin farkında oluşları ile ilgilenir. Ahlaki duyarlılık, empatik davranabilme ve rol oynama yeterliliğini gerektirir. Bir eylemin diğeri üzerindeki etkisini anlamak için diğeri gibi düşünebilmek gerekir.

Başkasının yerine kendisini koyarak düşünebilen insan, davranışlarının etik sonuçlarını sorgulayabilir. Yukarıda ahlaki duyarlılık olarak ifade edilen empatik davranışlar sergileme durumu “etik” ilkelerinin insan yaşamındaki değerini ön plana çıkartır. Her oluşum, kurum ve toplum kendi değer yargıları temelinde etik duyarlılıklarını geliştirirler.

Farklı kuruluşlar kendi etik ilke ve değerlerini oluştururlar (Peterson & Petter, 2004). Etik davranışın eğitim kurumları açısından önemi bu kurumlardaki öğretmen ve yöneticilerin ahlaki sorunlarla kuşatılmış olması ve gelecek kuşağın eğitiminin

ve ahlaki iyiliğinin sorumluluğunun onların üzerlerinde olmasındandır (Uğurlu, 2009). Furman (2004) eğitimci topluluk için etiği, hem okuldaki iş yaşantılarında hem de günlük yaşantılarında eğitimcilerin uymak zorunda oldukları ahlaki sorumluluk olarak tanımlamaktadır. Rushworth (2004) ise etik değerleri dürüstlük, sorumluluk, saygı, açıklık ve merhamet-şefkat olarak sıralamaktadır.

Öğretmenlerin üzerindeki ahlaki sorumluluk, onların davranışlarının niteliğini ve içeriğini belirlemektedir. İyi ve doğru olanın öğretmen davranışları açısından ne olduğunu düşündüren bir sorgulamayı gerçekleştirmek gerekir. Öğretmen bu sorumluluğun altında öğrencileri için gerekli etik ilkeleri düşünmek, anlamak ve izlemek durumundadır. Öğretmen-öğrenci etkileşimi ve sorumlulukları açısından öğretmen etik davranışları eğitimin değerleri kapsamında istenilen özellikler gerektirir. Bununla birlikte öğretmenlerin kendi aralarındaki ilişki ve etkileşim durumları da etik anlamlar içermektedir. Zaman zaman istenmeyen olayların meydana gelmesi öğretmenlerin farklı oluşumlar içinde etik olan ya da olmayan durumlarla karşı karşıya bırakmaktadır. Bagnall (2002) etik eylemleri anlamaya yardımcı olan eylemleri şöyle sıralamaktadır:

- Kültürel bağlam etik değerlendirmeler için önemlidir.
- Etkileşim etik eylemi yönetir.
- Etik temelinde saygı ve tolerans olmalıdır.
- Diğerlerinin gerçekliğine karşı empati sergilemek gerekir.

Öğretmenlerin “etik davranışlarını” yöneten değer yapıları kültürel ve sosyal bağlama dayalı olarak değişiklik gösterebilir. Bazen istenmeyen düzeyde etik olmayan sonuçlara, ilişkilere uzanan olaylar gerçekleşebilir. Öğretmenler bilgi elde etme amacıyla içine girdikleri ortamlarda etik olmayan durumların öznesi ya da nesnesi durumuna düşebilirler.

Günümüzde bilgiye erişmenin o bilgiyi kullanmak kadar önemli olduğu düşünüldüğünde, bu erişim için farklı yöntemler kullanmanın da bir o kadar önemli olduğu söylenebilir. Farklı meslek gruplarına mensup insanlar ihtiyaç duydukları bilgilere ulaşmak için bireysel arayışlar içine girseler de, çoğu zaman işbirliğine giderek yardımlaştıklarında daha olumlu ve daha hızlı sonuçlara ulaşırlar. Sözelimi öğretmenler, bir program geliştirme aşamasında, bir ders materyalinin oluşturulmasında ve geliştirilmesinde ya da sınıf içi problemlerin çözümüne ilişkin farklı görüşlere ihtiyaç duyulduğunda meslektaşlarına danışırlar. Bu danışma süreci yüz yüze ya da teknolojinin yardımıyla uzaktan erişimle gerçekleştirilebilir. Bu bir araya gelme sürecinde öğretmenler çeşitli konularda tecrübelerini paylaşmakta, ihtiyaç duydukları alanlarda işbirliğine gitmektedirler. Yüz yüze danışma sürecinden farklı olarak web tabanlı olarak gerçekleştirilen iletişimler ise genelde Messenger, Skype gibi programlar yardımıyla ya da e-posta aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Ancak bu tür durumlarda genelde öğretmenler birbirlerinin kim olduğunu bilirler ve iletişim tanıdık öğretmenler arasında gerçekleşir.

Son yıllarda öğretmenlerin eğitimle ilgili çok sayıda konuyu kimliklerini açıklamadan tartıştıkları, görüş alışverişinde buldukları ve işbirliğine gittikleri forum sayfaları popüler olmaya başlamıştır. Özellikle geniş bir zaman diliminde çok sayıda öğretmenin aktif olarak yer aldığı forum sayfaları sadece eğitimle ilgili bilgi alışverişinin gerçekleştirildiği ortamlar olmayıp, öğretmenlerin karşılaştıkları

çeşitli eğitsel problemlerin (sınıf yönetimi, materyal tasarımı vb.) çözümünde de bir tür beyin fırtınasının gerçekleştirildiği bir “sorun çözme” mekanizması olarak faaliyet göstermektedir. Ancak sorun çözme amacıyla sanal ortamda bir araya gelen öğretmenler, meslektaşlarıyla iletişim tabanlı çeşitli problemler de yaşamaktadırlar. Eğitimcilerin forum sayfalarında karşılaştıkları sorunlar bilgisayar ve iletişim teknolojilerinin eğitim dünyasında daha çok kullanılmaya başlamasıyla artış göstermiştir.

Birçok araştırmada bilgisayar teknolojilerinin kullanımına ilişkin çok boyutlu ve karmaşık sorunlar (Salinas ve Sancez, 2009; Lim, 2008), bilgisayarların okullarda öğrenciler tarafından ne amaçla kullanıldığı (Tien ve Fu, 2008), öğrencilerin bilgisayar kullanım davranışları (Kuhlemeier ve Hemker, 2005), bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımının demokratik haklar ve davranışlar ile politik etki yaratmada bir araç olarak görülmesi (Shirazi, Ngwenyama ve Morawczynski, 2010), öğretmen adaylarının etik olmayan bilgisayar kullanım sorunları (Beycioğlu, 2009), öğrencilerin etik olmayan bilgisayar kullanım sorunları (Namlı ve Odabası, 2004) gibi konular bilgi ve iletişim teknolojilerinde etik sorunlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Benzer şekilde Taiwan’da Eğitim Bakanlığı öğretmenlerin internet güvenliği hakkında farkındalığını artırmak için bir dizi çalışmayı ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında hayata geçirmiştir (Chou ve Peng, 2011). Tüm bunlara paralel olarak alanda çalışan araştırmacılar, bilgisayarların kadın ve erkek kullanıcılar açısından ne gibi etik farklılıklar içerdiğinin yanı sıra (Adam, 2001), örgütleri ve toplumları anlamada etik sorunların önemi üzerinde de durmuşlar ve profesyonel davranış ile etik ilkeler arasında anlamlı bir ilişkiyi ortaya koymuşlardır (Akman ve Mishra, 2009). Görüldüğü üzere, etik davranışların eğitim olgusu içerisinde farklı boyutlarda yansımaları bulunmaktadır.

Eğitim üzerindeki bilgi iletişim teknolojilerine ilişkin etik sorunlar günümüzde teknolojinin birçok alanda kullanılmasıyla daha da artmaktadır. Teknoloji yeterliliği eğitim örgütleri olarak okullar ve öğretmenler için artık bir zorunluluk olarak kabul edilmektedir. Özellikle dijital teknolojilerin bilgiye daha çabuk erişim ve bilgiyi paylaşma amaçları bağlamında alternatifleri bulunmamaktadır. Ancak bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımındaki sorunlar öğretmenlerin değer dünyalarında farklılıklar da yaratabilmektedir. Salinas ve Sancez (2009) “bilgi teknolojilerinin bilgi toplumuna anlamlı bir katılım için insanlara avantajlar sağladığını” ifade etmekle beraber aynı zamanda bazı sorunları da beraberinde getirdiğini belirtmektedir. Günümüzde bu sorunlar “etik” kavramı ile birlikte ele alınmaktadır. Bu bağlamda, bu çalışmanın kapsamını forum sayfalarını kullanan eğitimcilerin etik davranışlarının sorgulanması oluşturmaktadır. Belirlenen kapsama dayalı olarak bu çalışmanın amacı iki farklı madde altında dile getirebilir. Bunlar;

- I. Forum sayfalarının kullanımında karşılaşılan etik sorunlara ilişkin öğretmen görüşlerini belirlemek,
- II. Bir iletişim ortamı olarak forum sayfalarının kullanımında ortaya çıkan etik sorunlara dikkat çekmek olarak sıralanabilir.

II. YÖNTEM

Nitel bir durum çalışması olan bu araştırma, maksimum çeşitlilik örnekleme kullanılarak 2010 yılı içerisinde Gaziantep’te görev yapan öğretmenlerin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya ilişkin veriler odak grup görüşmesiyle elde edilmiştir. Katılımcıların belirlenmesi sürecinde 108 öğretmenle görüşme yapmak için temas kurulmuş ancak 35 öğretmen görüşme talebini kabul etmiştir. Katılımcılarla üç grup halinde ve her bir grupta ikişer defa olmak üzere toplam 6 odak grup görüşmesi gerçekleştirilmiş ve grup büyüklükleri 11-12 kişiden meydana gelmiştir. Odak grup görüşmelerinde yer alan katılımcılar, Gaziantep ili sınırları içerisinde 35 farklı ilk ve ortaöğretim kurumunda görev yapan öğretmenlerden oluşmaktadır. Katılımcıların daha önce bu konu üzerinde benzer nitelikte herhangi bir özel çalışma yapmamış olması ayrıca dikkat edilen bir başka husus olmuştur. Araştırmada ulaşılmak istenen amaç, katılımcıların bilgi, görüş ve deneyimlerden yararlanmak ve hem nitelik hem de nicelik açısından olabildiğince fazla veri toplamak olduğu için oturum başkanının katılım düzeyi mümkün olan en asgari şekilde gerçekleşmiştir. Görüşmelerde işitsel kayıt sistemi kullanılmış, gerektiği durumlarda not alma yoluna da gidilmiştir. Araştırmada yer alan katılımcıların kişiselliğinin korumasına titizlikle özen gösterilmiş ve görüşme kayıtları araştırmacılar dışında hiç kimseye açılmamıştır.

Tablo 1

Katılımcıların Branş ve Cinsiyet Değişkenlerine Göre Dağılımı

Branş	Katılımcı Kodu	Cinsiyet		Toplam
		Kadın (K)	Erkek (E)	
Güzel Sanatlar	T1(K), T2(K), T3(E)	2	1	3
Sınıf	T4(K), T5(E), T6(E), T7(K)	2	2	4
Okul Öncesi	T8(K), T9(K), T10(K), T11(K), T12(E)	4	1	5
Matematik	T13(K), T14(E), T15(E), T16(K)	2	2	4
Fen ve Teknoloji	T17(E), T18(K)	1	1	2
Bilişim Teknolojileri	T19(E), T20(K), T21(K)	2	1	3
Coğrafya	T22(E), T23(K)	1	1	2
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	T24 (E), T25(K), T26(K)	2	1	3
Beden Eğitimi	T27(K), T28(E)	1	1	2
İngilizce	T29(K), T30(E), T31(K), T32(E)	2	2	4
Felsefe	T33(K)	1	0	1
Fizik	T34(K)	1	0	1
Türkçe	T35(K)	1	0	1
Toplam		22	13	35

Toplantıların yapılacağı yer seçilirken, katılımcıların kendilerini rahat hissedebilecekleri, ulaşım ve adres bulma sorunu yaşamadan ulaşabilecekleri bir ortamın bulunmasına dikkat edilmiş ve görüşmeler Gaziantep kent merkezinde yer alan Abdullah Kepkep İlköğretim Okulu'nda gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerin, yaptıkları işin doğası gereği oldukça yoğun bir çalışma temposu içinde olan katılımcıların zaman açısından olabildiği ölçüde daha rahat hareket edebilmeleri amacıyla cumartesi günleri, yorgunluk etkisini azaltmak açısından da sabah saatlerinde yapılması kararları alınmıştır. Ancak iki görüşme ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin hafta sonları girecekleri merkezi sınavlara denk geldiği için hafta içi gerçekleştirilmiştir.

Tablo 2

Odak Grup Görüşmelerinin Yapıldığı Tarihler ve Katılımcıların Yer Aldığı Gruplar

Görüşme Tarihleri	Grup	Katılımcılar
29.05.2010 (Cumartesi) 12.06.2010 (Cumartesi)	A	T1, T4, T5, T8, T13, T14, T17, T19, T24, T27, T29
05.06.2010 (Cumartesi) 21.06.2010 (Pazartesi)	B	T2, T6, T9, T10, T15, T18, T20, T22, T25, T30, T33, T34
19.06.2010 (Cumartesi) 22.06.2010 (Salı)	C	T3, T7, T11, T12, T16, T21, T23, T26, T28, T31, T32, T35

Görüşmelerde yer alan sorular bir pilot form oluşturulduktan sonra farklı uzmanlık alanlarına sahip (*Türkçe eğitimi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi, Eğitim Yönetimi ve Sınıf Öğretmenliği*) dört öğretim üyesinin görüşleriyle yeniden düzenlenmiş ve yine aynı uzmanların onayları alındıktan sonra son hali verilmiştir. Görüşmelerde öğretmenlere açık uçlu sorular (EK-1) yöneltilmiş ve verilen cevaplara göre sonda sorularla da derinlemesine bilgi elde edilmeye çalışılmıştır. Araştırmacılar tarafından metin haline getirilen görüşme kayıtları dikkatle incelenerek araştırma çerçevesini oluşturan kategoriler ve kodlar belirlenmiş ve işlevsel tanımları yapılmıştır. Tanımlanan kodlar bağlamında öğretmenlerle gerçekleştirilen görüşmeler yeniden incelenmiş ve hangi kodun hangi sıklıkla kullanıldığı belirlenmiştir (Patton, 2002).

Tablo 3 öğretmen görüşlerine göre forum sayfalarında öğretmenlerin karşılaştıkları problemlerin “karakter, saldırganlık, takıntı ve saygısızlık” kategorileri altında toplandığını göstermektedir. Elde edilen veriler ışığında her bir kategori altında yer alan kodlar belirtilmiş ve ayrı ayrı tanımlanmıştır.

Tablo 3
Etik Problemlere İlişkin Kategoriler, Kodlar ve Tanımlar

Kategoriler	Kodlar	Tanımlar
Karakter	Sorumsuzluk	<i>Yazılanların doğruluğu ya da doğru olsa bile başkaları üzerindeki olası olumsuz etkilerini önemsememek.</i>
	Bencilik	<i>Paylaşım yerine sadece kendi menfaatleri için iletişim kurmak.</i>
	Yalan	<i>Bireyleri yanıltmak amacı güdülerek rol yapmak veya doğru olmayan ifadeler kullanmak.</i>
	Alaycılık	<i>Bireylerin ifadeleriyle eğlenmek, onları hafife almak, tahkîr etmek, kusurları yazı ile teşhîr etmek.</i>
Saldırganlık	Kışkırtma	<i>Bireyleri kötü eylemlerde bulunmaları için özellikle küfür ederek tahrik etmek.</i>
	Cinsel Taciz	<i>Forum sayfalarındaki kullanıcılara herkesin görebileceği alanlarda ya da özel yazışma formlarında cinsellik içeren uygunsuz mesajlar göndermek.</i>
	Karalama	<i>Bir kimseye aslı olmayan suç yüklemek.</i>
	Zorbalık	<i>Diğer kişilere zarar vermek amacıyla kasten, tekrarlayıcı bir şekilde ve düşmanca davranışları destekleyen davranışlardır.</i>
Takıntı	Özel Yaşama Müdahale	<i>Bir başkasına ait kişisel bilgileri dağıtmak.</i>
	Saplantı	<i>İnternete tekrar bağlı olunmadığında sorunlara/sorulara çare/cevap bulamadığını düşünmek.</i>
	Bağımlılık	<i>Bilgi paylaşımının ötesine geçerek tatmine ulaşılması için giderek artan oranda forum sayfalarında bulunmak.</i>
Saygısızlık	Tuzak Kurma	<i>Forum sayfalarına erişim sağlayan kişilerin kişisel bilgilerini elde etmek ya da onları zor duruma düşürmek için düzen kurmak.</i>
	Söz Hakkına Müdahale (flood)	<i>Sayfayı sürekli anlamsız metinlerle doldurup, diğer kullanıcıların yazdıklarının okunabilirliklerini zayıflatmak.</i>
	İllegal Dosya Paylaşımı (Emek Hırsızlığı)	<i>Telif hakkı gerektiren her türlü yazılım ve elektronik dokümanın nasıl elde edileceğini ve nerede bulunabileceğine ilişkin bilgi paylaşımı yapmak.</i>

Bu çalışmada elde edilen verilerin geçerliği iç geçerlik (inandırıcılık) ve dış geçerlik (aktarılabirlik) kavramlarına ilişkin süreçler yoluyla belirlenmeye çalışılmıştır. Bilimsel bir çalışmada inandırıcılığın sağlanabilmesi için uzun süreli etkileşim, derin odaklı veri toplama, çeşitleme, uzman görüşü ve katılımcı teyidi olarak belirtilen stratejilerin kullanılması, dış geçerliğin belirlenmesinde ise ayrıntılı betimleme stratejisinin kullanılması önerilmektedir (Lincoln ve Guba, 1985). Elde edilen verilerin geçerlik ve güvenilirliklerinin sağlanmasına ilişkin gerçekleştirilen işlemler Tablo 4’de yer almaktadır.

Tablo 4

Araştırma Verilerinin Geçerlik-Güvenirlilik Çalışmaları

Süreçler	Strateji	Eylem
İç Geçerlik (İnandırıcılık)	Uzun Süreli Etkileşim	Yüz yüze detaylı ön görüşmeler.
	Derin Odaklı Veri Toplama	Araştırmacıların bağımsız olarak her bir metni ayrıntılı bir şekilde incelemesi ve daha sonra karşılaştırmaları ve yorumlamaları
Dış Geçerlik (Aktarılabirlik)	Ayrıntılı Betimleme	Verilerin özgünlüğü korunarak katılımcıların görüşlerinden doğrudan alıntılar yapılması
		Elde edilen verilerin bağımsız uzmanlar tarafından incelenmesi ve araştırmacılarından birisi ile uzmanların elde ettikleri verileri karşılaştırmaları
İç Güvenirlilik (Tutarlık)	Tutarlılık İncelemesi	Verilerin detaylandırılmış formatının ham verilerle yeniden karşılaştırılması

III. BULGULAR

Bu bölümde “*karakter, saldırganlık, takıntı ve saygısızlık*” başlıklarında dört kategoride öğretmen görüşleri ele alınmıştır. Her kategoriye ilişkin kodlarla ilgili öğretmen görüşleri öğretmenlerin kendi cümleleri ile aktarılmış ve karşılıklarına “öğretmen kodları” girilmiştir.

a) Karakter

Karakter kategorisi bireylerin davranış biçimlerinin bütünü belirleyen ana özellik olarak tanımlanabilir. Bu kategoriye ilişkin öğretmenler forum sayfalarında “*sorumsuzluk, bencillik, yalan ve alaycılık*” olarak tanımlanan olumsuz davranışlarla karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Karakter kategorisine ilişkin karşılaşılan olumsuz davranışlar Tablo 5’de sunulmuştur.

Tablo 5
Karakter Kategorisine İlişkin Karşılaşılan Olumsuz Davranışlar

Kodlar	İfade	Katılımcılar	N
	Özellikle eğitimle ilgili yetkinlik gerektiren konularda kendini uzman olarak tanıtmak	T2, T3, T4, T5, T6, T8, T10, T11, T12, T13, T14, T15, T16, T18, T19, T20, T21, T22, T24, T29, T30, T31, T32, T33	24
Sorumsuzluk	Tam olarak doğruluğundan emin olmadığı halde bildiklerini doğruymuş gibi aktararak bireyleri yanlış yönlendirmek	T2, T4, T5, T7, T8, T9, T11, T12, T13, T14, T15, T16, T18, T19, T20, T21, T22, T24, T29, T30, T31, T32, T33	23
	Hoşlanılmayan bir kullanıcının yazdıklarına ilişkin gerçekliği olmayan eleştiriler yaparak onları yıpratmak	T1, T3, T10, T13, T14, T16, T17, T19, T20, T21, T29, T30	12
Bencillik	İstenilen konuda yardım alana kadar iletişim halinde kalınup, sonrasında iletişim cevaplarına kayıtsız kalmak	T15, T16, T18, T19, T20, T21, T22, T25, T26, T33	10
	Kendini editör olarak tanıtmak	T1, T28, T34, T35	4
Yalan	Erkek kullanıcıların kendilerini bayan olarak tanıtmaları	T1, T2, T7, T13, T16, T20, T21, T28, T31, T33, T34	11
	Farklı kullanıcı adlarıyla aynı forum sayfasında etkinlik göstermek	T1, T2, T5, T9, T11, T13, T14, T20, T21, T27, T35	11
Alaycılık	Kullanıcı adı (nick name) ile alay etmek	T5, T7, T10, T11, T19, T23, T26, T28, T35	9

Katılımcıların en fazla karşılaştıkları olumsuz davranışlar “sorumsuzluk” başlığı altında yer almaktadır. Katılımcılar, forum sayfalarında bazı üyelerin hakim olmadıkları halde birçok konuda görüş talep eden öğretmenleri yanlış yönlendirdiklerini belirtmişlerdir. Örneğin;

Okul müdürümle nöbet günleri konusunda problem yaşamıştım. Forum sayfalarında bu problemi nasıl çözeceğime ilişkin görüş sormuştum. Bana yol gösteren forum üyesi, arka arkaya dört hafta nöbet günümde sevk alırsam mevzuat gereği okul müdürünün nöbet günümü değiştirmek zorunda olduğunu ifade etti. Daha sonra mevzuatı incelediğimde böyle bir durumun olmadığını gördüm. Eğer mevzuatı incelemeyen bir eylemde bulunsaydım, belki de mesleğim tehlikeye girecekti (T3).

Katılımcıların karşılaştıkları olumsuz davranışların yoğunlaştığı bir başka başlık ise “*yalan*” olarak belirlenmiştir. Katılımcılar forum sayfalarında özellikle erkek kullanıcıların kendilerini bayan olarak tanıttıklarını ve bazı kullanıcıların da kendilerini forum sayfasının editörü olarak gösterdiğini belirtmişlerdir. Örneğin;

Okulda arkadaşlarımın forum sayfalarında yazıştıklarını görünce ben de kullanmaya karar vermiştim. Çok fazla internet deneyimim de yoktu. Daha ilk günümde bir kullanıcı sayfanın editörü olduğunu ve sayfada yazacaklarımı önce kendisine göndermem gerektiğini, bir defaya mahsus olmak üzere iletişim bilgilerimi de ifadelerimin altına eklemem gerektiğini belirten bir mesaj göndermişti. Mesaj resmi yazışma kurallarına göre yazıldığı için inanmış ve bilgilerimi açıkça göndermiştim. Ancak günler sonra fark ettim mesajı gönderenin editör olmadığını. O günden sonra kimseyle internette özel bir bilgi paylaşmadım (T35).

Yukarıdaki ifadelerle benzer ifadeler odak grup görüşmeleri esnasında diğer katılımcılar tarafından da dile getirilmiştir. Belirtilen olumsuz davranışlara maruz kalan kişilerin eğitimciler ve davranış sergileyenlerin de yine eğitimciler olduğu düşünüldüğünde, durumun eğitim camiası açısından oldukça üzücü olduğu söylenebilir.

b) Saldırganlık

Saldırganlık, forum sayfalarında yer alan kullanıcılara gerek psikolojik gerekse fiziksel anlamda zarar verme niyeti taşıyan davranış şekli olarak tanımlanabilir. Bu kategoriye ilişkin öğretmenler forum sayfalarında “*özel yaşama müdahale, kışkırtma, cinsel taciz, karalama ve zorbalık*” olarak tanımlanan davranışlarla karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Saldırganlık kategorisine ilişkin karşılaşılan olumsuz davranışlar şunlardır (Tablo 6):

Tablo 6

Saldırganlık Kategorisine İlişkin Karşılaşılan Olumsuz Davranışlar

Kodlar	İfade	Katılımcılar	N
Özel Yaşama Müdahale	<i>Elde edilen özel bilgileri dağıtmak</i>	<i>T4, T7, T13, T28, T35</i>	5
	<i>Farklı görüşlere sahip bireyleri düşmanca davranışa itecek şekilde hakaret etmek</i>	<i>T4, T5, T6, T7, T12, T13, T14, T16, T17, T18, T19, T21, T22, T24, T25, T26, T30, T32, T34, T35</i>	20
Kışkırtma	<i>Genel yazışma alanı içerisinde sohbet kurallarına uygun hareket edilip, özelde ise insanları küçük düşüren, tahrik ve taciz eden mesajlar göndermek</i>	<i>T1, T2, T7, T9, T11, T16, T18, T20, T21, T23, T29, T31, T33, T34, T35</i>	15

Cinsel Taciz	<i>Bayan kullanıcılara cinsel içerikli mesajlar göndererek onları taciz etmek</i>	<i>T1, T2, T10, T23, T28, T32</i>	6
Karalama	<i>Kullanıcıları kötileyen ifadelerde bulunmak</i>	<i>T1, T2, T3, T4, T5, T6, T7, T8, T10, T11, T12, T13, T14, T15, T16, T18, T19, T20, T21, T22, T24, T25, T26, T29, T30, T31, T32, T33, T34, T35</i>	30
	<i>Bireyleri utandıracak boyutlarda dedikodu yapmak</i>	<i>T3, T4, T7, T10, T11, T17, T28, T29, T30, T33, T34, T35</i>	12
Zorbalık	<i>Kullanıcıları kişisel iletişim bilgilerini (adres, telefon vb.) vermedikleri takdirde haklarında yıpratıcı dedikodular yayacaklarını söyleyerek tehdit etmek</i>	<i>T2, T23, T33</i>	3
	<i>Anlaşılamayan konularda birbirlerini yüz yüze düelloya davet etmek (klavye delikanlılığı)</i>	<i>T19, T28</i>	2

Tablo 6’da görüldüğü gibi katılımcılar en fazla kışkırtma ve karalama kodları altında yer alan olumsuz davranışlarla karşılaşmışlardır. Bunun yanında özel yaşama müdahale, cinsel taciz ve zorbalık olarak nitelendirilen davranışlar da forum kullanıcılarının karşılaştıkları diğer sorunlar olarak belirtilmiştir. Bu konuda katılımcılar oldukça dikkat çekici paylaşımlarda bulunmuşlardır. Örneğin;

Forum sayfalarını ilk defa kullanmaya başladığımda cinsiyetimi kimseden gizlemedim. Bir süre sonra kişisel mesaj alanıma erkek tarafından gönderilen çok sayıda tanışma, çıkma teklifleri ve cinsel taciz diyebileceğim biçimde kötü teklifler gelmeye başladı. Bu durumdan aşırı rahatsızlık duyduğumu forum editörlerine iletmeme rağmen bu tür davranışları sergileyen kullanıcılara karşı herhangi bir yaptırım uygulanmadı. Ben de önce kullanıcı adı (nick name), akabinde ise cinsiyetimi “erkek” olarak değiştirerek bu durumdan kurtuldum.

c) Takıntı

Takıntı kategorisi, forum sayfalarında sergilenen olumsuz davranışların defalarca tekrarlanması olarak tanımlanabilir. Bu kategoriye ilişkin öğretmenler forum sayfalarında “saplantı, bağımlılık ve tuzak kurma” olarak tanımlanan davranışlarla karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Saldırganlık kategorisine ilişkin davranışlar şunlardır (Tablo 7):

Tablo 7

Takıntı Kategorisine İlişkin Karşılaşılan Olumsuz Davranışlar

Kodlar	İfade	Katılımcılar	N
Saplantı	<i>Sorulan her soruya cevap verme ihtiyacı hissetmek</i>	T6, T12, T27	3
	<i>Başkaları tarafından verilen cevaplarda eksiklik aramak</i>	T8, T20, T31	3
	<i>Forum sayfalarını insanları rahatsız edecek kadar sahiplenmek</i>	T4, T9, T14, T20, T28	5
Bağımlılık	<i>Gecenin bir yarısı uyanıp forum sayfalarında yazılanları okumak ve yorum yapmak</i>	T8, T9, T10, T17, T25, T33, T35	7
Tuzak Kurma	<i>Tartışmalara katılan karşı cinsten bireylerle arkadaşlık kurmaya çalışmak</i>	T1, T2, T5, T6, T7, T8, T12, T13, T15, T16, T18, T20, T21, T25, T26, T32, T33, T34, T35	19
	<i>Herhangi bir nedenle hoşlanılmayan kişi ya da kişilerden intikam almak amacıyla onların özel bilgilerini elde etmeye çalışmak</i>	T3, T21	2
	<i>Bireylerin kişisel/özel bilgilerini elde etmek amacıyla onların güvenini kazanmaya çalışmak</i>	T11, T20, T27	3

Takıntı kategorisine ilişkin katılımcılar en fazla tuzak kurmaya yönelik alan davranışları gözlemlediklerini ifade etmişlerdir. Örneğin;

Bir gün bir nedenden ötürü iki kullanıcı arasında bir tartışma, daha doğrusu bir zıtlasma yaşanmıştı. Kullanıcılardan birisi sayfanın eski tarihlerinde yer alan bazı diyalogları incelemiş ve benim tartıştığım kişiyle daha önceden iletişim kurduğum kanaatinde bulunmuştu. Bana mesaj göndererek tartıştığı kişinin kim olduğunu, varsa iletişim bilgilerini istemişti. Kendisine bunu neden istediğini sorduğumda bana onun bilgilerini tartıştığı diğer kişilere göndererek forum sayfalarında üzerinde baskı oluşturacağını ifade etmişti (T21).

Benzer şekilde bağımlılık olarak nitelendirilecek olan davranışlarla da karşılaşıldığı bazı katılımcılar tarafından belirtilmiştir. Örneğin;

Sürekli olarak yer aldığım bir forum sayfasında bir kullanıcının yazılanlara verdiği cevapları incelerken, yorumlarının çoğunu gece yarısından sonra yaptığını fark ettim. Kendisine bu durumu kişisel mesaj göndererek sorduğumda, bana normalde internette gün içerisinde yer aldığımı ancak forum sayfalarında yazılanları merak ettiği için bazen geceleri uyanıp giriş yaptığımı ifade etti. Bu durumu daha sonra düşündüğümde, gönderdiğim mesajla ben de aslında benzer bir davranış sergilediğimin farkına varmıştım. Şimdi forum sayfalarında çok fazla vakit harcamamaya çalışarak bu tür durumları yaşamamaya çalışıyorum. (T17).

d) Saygısızlık

Bu kategoriye ilişkin öğretmenler forum sayfalarında “söz hakkında müdahale ve illegal dosya paylaşımı” olarak tanımlanan davranışlarla karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Saygısızlık kategorisine ilişkin davranışlar şunlardır (Tablo 8):

Tablo 8

Saygısızlık Kategorisine İlişkin Karşılaşılan Olumsuz Davranışlar

Kodlar	İfade	Katılımcılar	N
Söz Hakkına Müdahale	<i>Tartışılan ya da paylaşım yapılan konularda bireylerin söz hakkına müdahale etmek; sözgelimi, sürekli boş mesajlar gönderme yoluyla sayfayı meşgul ederek bireylerin yazılanları izlemesini zorlaştırmak</i>	T8, T10, T14, T26, T28	5
İllegal Dosya Paylaşımı	<i>Telif hakkı gerektiren film, müzik, program vb. yazılımların bulunduğu linkleri paylaşmak; sözgelimi, vizyona yeni giren bir filmin korsan kopyalarının bulunduğu sitelere ait linklerin verilmesi</i>	T1, T2, T3, T6, T7, T9, T11, T12, T13, T17, T19, T20, T21, T27, T29, T30, T31, T32, T34	19
İllegal Dosya Paylaşımı	<i>Özellikle eğitim yazılımlarının yasadışı yollardan nasıl elde edileceği konusunda yönlendirme yapmak; sözgelimi, bir eğitim yazılımına ihtiyacı olan bir öğretmene onu satın alması yerine yasadışı yollardan nasıl elde edileceğine dair adım adım yol gösterilmesi, bir nevi sanal bir eğitimden geçirilmesi</i>	T7, T9, T12, T13, T17, T19, T20, T21, T29, T30, T31, T32	12

Bu konuda katılımcılardan birisinin ifadeleri söz hakkında müdahale olarak belirtilen olumsuz duruma örnek olarak gösterilebilir.

Bir gün okul müdürümle yaşadığım bir soruna ilişkin bir başlık açmıştım. Daha birkaç kişi cevap yazmaya başlamıştı ki, bir anda birileri sürekli olarak boş mesajlar göndererek yazılanlar arasında kopukluğa yol açmaya başladılar. Birkaç defa uyardım, editöre mesaj gönderdim, ama yine de farklı isimlerle sayfaya girip aynı şeyi yapmaya devam ettiler. Resmen sabote ettiler tartışma konusunu (T14).

Benzer şekilde bir başka katılımcı da illegal dosya paylaşımına ilişkin karşılaştığı olumsuz bir durumu aktarmıştır:

Branşım ile ilgili bir ders materyali hakkında bilgi almak için forum sayfalarında üyelere danışmıştım. Sayfada bulunan üyelere birisi bir yazılımın işime çok yarayacağını ancak satın almama gerek olmadığını, isterse bir dosya paylaşım sitesine programı yükleyerek benim erişmemi sağlayabileceğini ifade etmişti. Programı aldım ve okul müdürümle de paylaştım. Bir süre sonra okulumuza ders materyalleri pazarlayan bir firmanın satış temsilcileri geldiğinde okul müdürümüz onlara zaten ellerinde benzer bir programın olduğunu söylemiş ve onlara da benim kendisine verdiğim korsan programı göstermiş. Satış temsilcileri okul müdürümüzün tanıtımını

yaptığı programın aslınsa kendi pazarladıkları program olduğunu görünce ciddi sıkıntı yaşandı (T29).

Elde edilen bulgular, saygısızlık olarak tanımlanan kategori altında söz hakkına müdahale ve illegal dosya paylaşımı olarak tanımlanan başlıklara yönelik olarak istenmeyen davranışların forum sayfalarında yer aldığını ortaya koymaktadır. Araştırma sürecinde katılımcılar özellikle forum sayfalarının telif hakkı gerektiren çeşitli eğitim yazılımlarının, filmlerin ve bazı programların korsan kopyalarının nereden edinilebileceği konusunda yol gösterici ifadeleri içerdiğini belirtmişlerdir.

IV. TARTIŞMA ve SONUÇ

Elde edilen bulgular, öğretmenlerin eğitimle ilgili çeşitli konularda görüş alış-verişinde bulunmak amacıyla katıldıkları forum sayfalarında *karakter, saldırganlık, takıntı* ve *saygısızlık* kategorileri altında çok sayıda etik olmayan davranışla karşılaştıklarını işaret etmektedir. Araştırma sonuçları, etik olmayan davranışların çoğunluğunun “*karakter ve saldırganlık*” kategorileri altında yer aldığını ortaya koymaktadır. Bu sonuçlar, Namı ve Odabası (2004), Kuhlemeier ve Hemker (2005), Lim, (2008), Tien ve Fu (2008), Salinas ve Sancez (2009), Beycioğlu (2009) ve Shirazi, Ngwenyama ve Morawczynski, (2010) tarafından gerçekleştirilen araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir.

Ulaşılan sonuçlar, öğrenciler için birer rol-model olarak kabul edilen öğretmenlerin forum sayfalarında çok ciddi şekilde “etik” olmayan davranışlarla karşı karşıya kaldıklarını ortaya koymaktadır. Ulaşılan sonuçların bir başka boyutu da karşılaşılan olumsuz davranışların eğitimcilerin yoğun olarak yer aldığı forum sayfalarında sergilendiği, yani olumsuz davranışlara maruz kalanların da sergileyenlerin de eğitimciler olduğudur. Başkalarına etik değerleri öğretecek bireylerin kendilerinin etik değerlerden yoksun olması ciddi bir çelişkiyi de beraberinde getirmektedir. Bu çelişkinin ortadan kaldırılması için etik olmayan davranışların neler olduğunu, etik dışı davranışların sergilenmesi durumunda hangi olası sonuçların ortaya çıkacağını ve öğretmenlerin aynası olarak tanımlanan öğrencilerin toplumsal yapıya nasıl katkı sağlayacağını ortaya konması gerekmektedir. Bu durum için öğretmen eğitiminde bir yenileme/geliştirme sürecinin gerçekleştirilmesi önerilmektedir. Bu bağlamda buradaki en somut öneri, özellikle internet etiği başlığı altında tanımlanan olumlu ve olumsuz davranışların yine internette, ancak sadece yazılı olarak değil, kısa filmler gibi materyallerle de eğitici ve öğretici bir anlayışla kullanıcılarla paylaşılmasıdır. Ayrıca üretilen bu tür materyaller öğretmen yetiştirme sürecine de kaynaştırılabilir.

Elde edilen bulgular ve ulaşılan sonuçlara dayalı olarak sunulan bir başka öneri de öğretmen yetiştirme süreci içerisinde öğrencilerin aktif olarak yer alacağı ve belirli periyotlarla editör olarak görev yapacakları forum sayfaları oluşturulmasıdır. Bu tür bir etkinlikle öğretmen adaylarının eğitimleri süresince forum sayfalarının uygun şekilde nasıl kullanılacağına ilişkin deneyim kazanacakları ve aynı zamanda editörlük göreviyle de yönetim becerilerini geliştirebilecekleri düşünülebilir.

Bu araştırmanın sonuçları, okullarda öğretmenlerin internet etiğiyle ilgili eğitim almalarının gerekliliğini öne çıkarmaktadır. Bu çerçevede yasal mevzuat ile kamu çalışanlarının etik davranışlarının nasıl olacağına ilişkin düzenlemeler öğretmenlere tanıtılarak “etik sözleşmelerin” imzalatılması ve gerekleri hakkında bilgilendirme çalışmalarına da ağırlık verilmesi önerilebilir. Benzer araştırmalar oluşturulacak bir “internet etiği” davranış ölçeği temelinde nicel yöntemlerle ve farklı branşlar temelinde karşılaştırmalı olarak da araştırılabilir.

Öğretmen-öğretmen ilişkilerinde, etik dışı davranışların niteliğindeki düşüklük, öğretmen-öğrenci ilişkilerinde de benzer davranışlarının olabileceğini göstermektedir. Öğrencilerin eğitimi açısından ise böyle bir durum kabul edilemez. Forum sayfalarının önemli bilgilendirme aracı olduğu düşünüldüğünde, bu web tabanlı platformların amacı dışında ve özellikle etik dışı kullanımı öğretmenlerin önemli bir eğitim aracından uzaklaşmalarına neden olabilecektir. Bu nedenle forum sayfalarının etik kullanımı üzerinde durulması önemli bir konu olarak görülebilir.

Kaynaklar

- Adam, A. (2001). Computer ethics in a different voice, *Information and Organization*, 11, 235–261.
- Akarsu, B. (1998). *Felsefe Terimleri Sözlüğü*, 7. Baskı, İnkılap Kitabevi, İstanbul.
- Akman, I. & Mishra, A. (2009). Ethical behavior issues in software use: An analysis of public and private sectors, *Computers in Human Behavior*, 25, 1251–1257.
- Aydın, İ. (2001) *Yönetmel mesleki ve örgütsel etik*. Ankara: Pegem yayıncılık.
- Bagnall, R. G. (2002) The Contingent University: An Ethical Critique. *Educational Philosophy and Theory*, (34)1.
- Bayram, S. (2005) İşletme etiği ve çalışanların şirketlerinde mevcut olan etik uygulamalara ilişkin algılarının ölçümüne yönelik bir araştırma, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Beycioğlu, K. (2009) A cyberphilosophical issue in education: Unethical computer using behavior -The case of prospective teachers, *Computers & Education*, 53, 201–208.
- Changeux, J.P. (2002) *Etiğin doğal temelleri*. (N.Acar, Çev.) Ankara: Doruk Yayınları.
- Chou, C. & Peng, H. (2011) Promoting awareness of Internet safety in Taiwan in-service teacher education: A ten-year experience. *Internet and Higher Education*, 14(1), 44-53.
- Clarkburn, H. (2002) The aims and practise of ethics educationin in an undergraduate curriculumreasons for choosing a skills approach. *Journal of Higher Education*, 26, 4-11.
- Furman, G.C. (2004) The ethic of community. *Journal of Educational Administration*, 42 (2,) 215-235.
- Haynes, F. (2002) *Eğitimde etik*. (S. K.Akbas, Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Hit, W.D. (1990) *Ethics and Leadership: Putting Theory Into Practice*, Columbus: Battelle Press.

- Kuhlemeier, H. & Hemker, B. (2005) The impact of computer use at home on students' Internet skills, *Computers & Education* 49, 460–480.
- Lincoln, Y.S. & Guba, E. G. (1985). *Naturalistic inquiry*. Beverly Hills, CA: Sage Publications.
- Lim, C.P. (2008) Global citizenship education, school curriculum and games: Learning Mathematics, English and Science as a global citizen, *Computers & Education*, 51, 1073–1093.
- Myry, L., Helkama, K. (2002) The Role of Value Priorities and Professional Ethics Training in Moral Sensitivity, *Journal of Moral Education*, 31(1), 35-50.
- Namlı, A.G., Odabaşı, H.F. (2004) Unethical computer using behavior scale: A study of reliability and validity on Turkish university students, *Computers & Education* 48, 205–215.
- Özarslan, E. (2006) Sosyal sorumluluk projelerinin desteklenmesinde etik değerlerin rolü üzerine karşılaştırmalı bir araştırma. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Patton, M. Q. (2002). *Variety in qualitative inquiry: theoretical orientations*. In C.D. Laughton, V. Novak, D. E. Axelsen, K. Journey, & K. Peterson (Eds.), *Qualitative Research & Evaluation Methods*. Thousands Oaks, London: Sage Publications.
- Peterson, M., ve Potter, R.L.(2004) A proposal for a code of ethics for nurse practitioners. *Journal of the American Academy of Nurse Practitioners*, 16 (3), 116-124.
- Pieper, A.(1999) *Etiğe giriş*. (V. Atayman, G. Sezer, Çev.) İstanbul: 209 Ayrıntı Yayınları.
- Rushworth, M.K. (2004) Needed: An Information Ethic, *Institute for Global Ethic*, 7, 11.
- Salinas,A., Sances, J. (2009) Digital inclusion in Chile: Internet in rural schools, *International Journal of Educational Development* 29, 573-582.
- Selsam, H. (1995) *Etik: Yeni değerler ve özgürlük*. (Y. Demirekler, Çev.) Ankara: Yaba Yayınları.
- Shirazi, F., Ngwenyama, O. ve Morawczynski, O. (2010) ICT expansion and the digital divide in democratic freedoms: An analysis of the impact of ICT expansion, education and ICT filtering on democracy. *Telematics and Informatics* 27, 21–31.
- Tien, F.F., Fu, T.T. (2008) The correlates of the digital divide and their impact on college student learning. *Computers & Education* 50, 421–436.
- Uğurlu, C.T. (2009) İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Örgütsel Bağlılık Düzeylerine Yöneticilerinin Etik Liderlik ve Örgütsel Adalet Davranışlarının Etkisi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Uğurlu, C.T. (2010) Öğretmenlerin, Eğitim Müfettişlerinin Etik Davranışlarına İlişkin Görüşleri, *e-International Journal of Education Research*, 1 (2) 66-78.
- Watt, J., Sinfield, I., & Hawkes, C. (2000). *Civics today*. Toronto: Irwin.

EK-1**GÖRÜŞME FORMU**

Merhaba,

Öncelikle görüşme talebimize olumlu yanıt verdiğiniz için çok teşekkür ederiz. Oldukça yoğun bir programınız olduğu halde göstermiş olduğunuz iyi niyet ve gönüllülük için sizlere minnettarız.

Bugün burada bizimle paylaşacağınız görüşlerinizi daha rahat analiz edebilmek ve en üst düzeyde faydalanabilmek amacıyla kayıt altına almak istiyoruz. Bu amaçla görüşmeler sırasında ses kayıt cihazı kullanmamızın sizce bir mahsuru var mı? Eğer ses kayıt cihazı kullanılmasını istemiyorsanız, görüşmeler not alma yoluyla kayıt altına alınacaktır. Görüşmeler sırasında gerçekleştirdiğiniz paylaşımlar araştırmacılar dışında herhangi bir kişiyle hiçbir şekilde paylaşılmayacaktır.

Hazırsanız başlayalım.

Öncelikle, araştırma sürecine katılımınızla ilgili yapılan davette araştırmanın amacının forum sayfalarının kullanımında karşılaşılan etik sorunlara ilişkin öğretmen görüşlerini belirlemek ve bir iletişim ortamı olarak forum sayfalarının kullanımında ortaya çıkan etik sorunlara dikkat çekmek olarak açıklanmıştı. Bu bağlamda bugün burada daha önce belirtilen amaçlara paralel olan bazı ana sorulara cevap aramaya çalışacağız. Bunlar;

1. Forum sayfalarında karşılaştığınız uygunsuz davranışlarla karşılaştınız mı?
 - a. Bu davranışlar nelerdir? Bizimle paylaşır mısınız?
2. Bu uygunsuz davranışlardan sizin ve forum kullanıcıları için problem kaynağı olanları açıklayabilir misiniz?
3. Bu tür davranışların neden problem kaynağı olarak görüyorsunuz?
4. Bu problemin nasıl çözdünüz/çözülmediğinizi biliyor musunuz?
5. Bu tür problemlerle karşılaştıktan sonra forum sayfalarının kullanımına ilişkin herhangi bir tutum/davranış değişikliği yaşadınız mı?
 - a. Eğer cevabınız evet ise, bu değişikliklere bir örnek verebilir misiniz?

Araştırmaya vermiş olduğunuz destek için teşekkür ederiz.

Ethical Problems Facing Teachers in Online Discussion Forums

I. Introduction

In recent years, forum pages on which teachers discuss many issues concerning education, exchange opinions and cooperate without revealing themselves have been popular. Especially in the long-term process, forum pages, that many teachers take an active part on, function not only as the places teachers exchange opinions about education but also as a “problem-solving mechanism” where teachers have a kind of brainstorm about solutions to some educational problems (classroom management, materials development etc.) they face. Nonetheless, teachers getting together online to solve problems face communication-based problems with their colleagues. The problems educators face on the forum pages have increased via widespread use of computers and technology in the education world.

In most research, ethical issues in information and communication technologies raise from such subjects as multidimensional and complex problems with regard to use of computer technologies (Salinas & Sancez, 2009; Lim, 2008), the purpose of students to use computers (Tien & Fu, 2008), students’ computer usage behaviors (Kuhlemeier & Hemker, 2005), considering use of information and communication technologies to be a means of democratic rights and behaviors and of creating political effect (Shirazi, Ngwenyama & Morawczynski, 2010), prospective teachers’ unethical computer usage problems (Beycioğlu, 2009), students’ unethical computer usage problems (Namlı & Odabası, 2004). Similarly, Ministry of Education conducted several studies to raise teachers’ awareness of the internet safety in Taiwan (Chou& Peng, 2010). Besides various ethical differences computers possess in terms of male and female users (Adam, 2001), researchers focused on the importance of ethical issues to understand organizations and societies, and hence found out a significant relationship between professional behaviors and ethical principles (Akman & Mishra, 2009). As is seen, ethical behaviors have different reflections on the educational phenomenon.

Ethical issues regarding information and communication technologies have increased more with the use of technology in all applied areas today. Proficiency in technology catches teachers and schools’, that is, educational organizations’ interest. However, problems in the use of information and communication technologies lead to differences in teachers’ perceptions of values. Salinas & Sancez (2009) suggest that “computer and information technologies present some advantages for people’s meaningful participation in the information society”. The advantages presented for people bring with themselves some technological problems, and during our time these are called “ethical problems”. In this sense, the scope of this study consisted of questioning of ethical behaviors of educators using the forum pages. Based on this scope, the aim of this study can be stated under two separate items:

These can be listed as follows;

- I. To determine teachers' perceptions of ethical problems faced in the use of the forum pages.
- II. To draw attention to ethical problems existing in the use of the forum pages as a communication area.

II. METHODOLOGY

This research was carried out with the participation of teachers working in Gaziantep, the sixth largest city in Turkey in 2010. The research is a qualitative study with a maximum variation sample. For this research, the data were gathered by focus group interviews. "Focus group interview" was determined to be used as the major research method for this study, without the intention to apply depth interview technique and to support another research method.

Participants attending focus group interviews were teachers working in 35 different elementary and secondary schools within the boundaries of Gaziantep. The fact that participants had not participated in such interviews before was another point that was paid attention to. The groups consisted of 11-12 teachers, and interviews were carried out with each group twice in six sessions. As the goal aimed to be reached was to make use of teachers' knowledge, opinions and experiences and to gather both quantitative and qualitative data at maximum level, the chairs of sessions participated in the interviews at maximum level. Audial recording method was used in the interviews, and some notes were taken when needed. Personal information of the participants was saved meticulously, and recordings were not shared with anyone other than the participants.

Open-ended questions were addressed to the teachers in the interviews, and some probing questions were also asked to the participants to get more detailed information. After careful examination of recorded interviews, codes and categories forming the framework of research were specified, and functional definitions of them were created. In terms of defined codes, the interviews were reviewed, and which code was used to what extent was sought as well (Patton, 2002).

In this study, validity of gathered data was tested through the processes regarding Internal Validity (Credibility) and External Validity (Transferability) concepts. In a scientific study, in order to provide credibility, it is suggested that some strategies such as long-term interaction, in-depth data collection, variation, experts' advice, participants' conformation must be used. For external validity, detailed description strategy must be employed. Reliability of the data of the study was determined through processes regarding the concepts, internal reliability (consistency) and external reliability (confirmability), recommended by Lincoln and Guba (1985).

III. FINDINGS

In this part, teachers' views were recorded in four categories entitled "character, aggression, obsession and disrespect". Teachers' views of codes of each category were quoted in teachers' own statements, and "teachers' codes" were written down on the opposite side of the categories.

a) Character

The category of character can be described as a main characteristic specifying overall behavioral patterns of individuals. In this category, teachers indicated that they had encountered negative behaviors such as "irresponsibility, selfishness, lie, and causticity" on the forum pages.

b) Aggression

Aggression is described as a kind of behavior tending to give damage to users of the forum pages both physically and psychologically. In this category, teachers indicated they had encountered behaviors like "interference in private life, provocation, sexual harassment, defamation and bullying" on the forum pages.

c) Obsession

The category of obsession can be defined as constant repetition of negative behaviors. In this category, teachers indicated to have encountered some behaviors like "obsession, dependency and trap"

d) Disrespect

The participants indicated to have faced some behaviors like "violation of right to speak and illegal file sharing" on the forum pages.

IV. CONCLUSION AND DISCUSSION

The data of the research proved that teachers had encountered with some unethical behaviors in the categories of "character, aggression, obsession and disrespect" on the forum pages that they had attended with the intention of exchanging ideas on various subjects related to education. Research findings indicated that most of the unethical behaviors involved in the categories of "character and obsession". These findings had common similarities with the results of the studies conducted by Salinas & Sancez (2009), Lim, (2008), Tien & Fu (2008), Kuhlemeier & Hemker (2005), Shirazi, Ngwenyama & Morawczynski, (2010), Beycioğlu (2009) and Namlı & Odabası (2004).

Results indicated that teachers, regarded role models for the students, had encountered with “unethical” behaviors seriously. Another dimension of these results was that negative behaviors were cultivated on the forum pages that educators attended most, that is, the ones exposed to these behaviors and the ones cultivated these behaviors were the educators themselves. Those individuals who are supposed to teach ethical behaviors to others are deprived of these behaviors results in a serious dilemma. In order to eliminate this dilemma, what unethical behaviors are, what probable results may emerge as a result of unethical behaviors and how students, viewed as the mirror of the teachers, will contribute to the social construct should be specified. It is recommended that an innovation/improvement process be developed in teacher training. In this sense, the most tangible recommendation is to share negative and positive behaviors categorized under the internet ethics on the internet not only in writing but also via visual materials like short films with a didactic understanding. Additionally, such materials might be included into the teacher training process.

Another recommendation based on the collected data and findings of the research is to make up the forum pages on which teachers can take an active role and work as the editor in teacher training process at intervals. Through such an initiative, teachers can gain experiences related to how to use the forum pages during teacher training process and improve their managerial skills through editorship concurrently.

The findings of this research bring the need for training teachers on the internet ethics at schools to the agenda. Within this framework, it is recommended to sign “ethical contracts” with the teachers by introducing them legal regulations and arrangements including how ethical behaviors of state employees should be and to attach importance to informing studies. Further research can be conducted on the basis of the “internet ethics” behavior scale quantitatively or comparatively based on different branches.